

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Palestínska národná samospráva

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

A. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA HOSPODÁRSTVA

Základné údaje o Palestínskej samospráve	
Názov:	As-Sulta Al-Wataniyya Al-Filasiniyya (arab.) Autonomous Territories under Palestinian National Authority (EN) State of Palestine (používané palestínskymi orgánmi) Harashut Hafalastinit (hebr.)
Počet obyvateľov:	4,7 mil. (Palestínsky štatistický úrad, 2015) z toho 61,32% Západný breh, 38,68% pásma Gazy.
Rozloha:	6,020 km ² (podľa hraníc z roku 1967)
Hlavné mesto:	Dočasným sídlom správnych orgánov sú mestá Ramalláh (Západný breh Jordánu) a Gaza City (pásma Gazy). Palestínska samospráva sa v perspektíve snaží o vytvorenie hlavného mesta Palestínskeho štátu v Jeruzaleme
Zloženie obyvateľstva:	Arabi (99%)
Náboženstvo:	Islam (98%), kresťanstvo (2%)
Úradný jazyk:	Arabčina
Štátny sviatok:	Nie je ustanovený. Pripomína sa 15. november 1988 - vyhlásenie Deklarácie nezávislosti Palestíny
Územné členenie:	Nebolo stanovené. Územie Palestínskej samosprávy pozostáva z dvoch častí – pásma Gazy (rozloha 360 km ²) a Západného brehu Jordánu (rozloha 5 860 km ²). Na Západnom brehu je štátna administratíva delená na gubernoráty.
Hlava štátu:	Najvyšším predstaviteľom – predsedom Palestínskej samosprávy – je Mahmúd Abbás, ktorý je súčasne aj predsedom výkonného výboru Organizácie pre oslobodenie Palestíny (OOP) a predsedom hnutia Fatah. Mahmúd Abbás bol za predsedu Palestínskej samosprávy zvolený vo voľbách 9.1.2005
Zákonodarný orgán:	132-členná Palestínska legislatívna rada (Palestinian Legislative Council, skr. PLC) zvolená v parlamentných voľbách 25.1.2006. Predseda Abdel Azíz Dvejk (Hamás)
Predseda vlády:	Od 13.8. 2013 poveril prezident Abbás postom premiéra Rami Hamdaláha.
Minister zahraničných vecí:	Rijád al- Malki

Vývoj hospodárstva

V júli - auguste 2014 sa udiala 51-dňová vojenská konfrontácia medzi Izraelom a militantnými hnutiami v pásme Gazy na čele s hnutím Hamás (operácia „Protective Edge“), ktorá mala katastrofálny dosah na hospodárstvo a ekonomiku Gazy. Predpokladané priame finančné náklady na rekonštrukciu pásma Gazy predstavujú približne 4,2 mld. USD. Medzinárodná konferencia k rekonštrukcii pásma v decembri 2014 v Káhire síce priniesla „Národný plán obnovy“ http://www.lacs.ps/documentsShow.aspx?ATT_ID=17075 a prisľub viac ako 5,2 mld. USD príspevkov najmä od arabských donorov. Tieto však doteraz neboli naplnené a pásma

sa nachádza v stave humanitárnej krízy. Situáciu zhoršuje aj blokáda pásma Gazy Izraelom, ktorá znemožňuje prísun pomoci na obnovu pásma¹.

Ekonomika Palestínskej autonómnej správy je previazaná na Izrael. Podpisom Parížskeho protokolu v roku 1994 došlo k previazaniu monetárneho aj fiškálneho prostredia na Izrael. Clá a dane sú vo výške cca 130 mil. USD/mesiac vyberané v prospech PA Izraelom, čo sa často stáva predmetom politických manipulácií a hier. Izrael niekedy používa vybrané dane v mene PA na znižovanie dlhu PA voči izraelským subjektom. Ostatné zadržanie poplatkov ako reakcie na vstup Palestíny do Medzinárodného trestného tribunálu od decembra 2014 do marca 2015 predstavovalo takmer 0,5 mld. USD. V apríli 2015 došlo k dohode o transfere daní a na splátkovom kalendári palestínskeho dlhu. Zadržiavanie daní spôsobuje v palestínskej administratíve problém s vyplácaním miezd štátnym zamestnancom (štát je najväčší zamestnávateľ).

Palestínska vláda sa nachádza vo veľmi zlej finančnej situácii. Verejný dlh vlády sa pohyboval v roku 2015 nad 17,3 % HDP. Zahraničné vklady do bánk sú spravidla určené na výplaty štátnych zamestnancov alebo vládnych kontraktov, t.j. úvery pre podnikateľov sú iba ťažko dostupné.

Na ekonomickú samostatnosť a životaschopnosť PA území má rozhodujúci vplyv nedostatok pokroku v mierovom procese, pokračujúca blokáda pásma Gazy a rozdelenie Západného brehu na zóny pod rôznou správou IL a PA. Najväčšia Zóna C (cca 60% územia) poskytuje na Západnom brehu priestor potrebný na rozvoj poľnohospodárstva a prepojenie palestínskych miest. Výstavba židovských osád taktiež zabraňuje primeranému prirodzenému rozvoju PA ekonomiky. Na druhej strane židovské osady a hlavne mestá poskytujú Palestínčanom pracovné príležitosti.

V správe Svetovej banky sa uvádza, že ekonomicky by PA mohla posilniť až o tretinu, keby IL zrušil obmedzenia platné na 60% územia Západného brehu, ktorý je pod kontrolou IL. Ekonomika PA tak prichádza o 3,4 mld. USD ročne. Ak by IL umožnil rozvoj fariem a podnikov na tomto území, palestínsky HDP by vzrástol o cca 35%.

EÚ uzavrela s PA dohodu o posilnení vzťahov a podpore ekonomického rozvoja. Dokument zahŕňa poskytnutie 7 mil. EUR na rozvoj palestínskych území s dôrazom na východný Jeruzalem, Pásmo Gazy a Oblasť C.

V zmysle Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2014-2018 nepatrí Palestína medzi prioritné krajiny rozvojovej politiky SR. Napriek uvedenému je Palestína na zozname krajín, ktorým SR poskytuje vládne štipendiá na štúdiu na verejných vysokých školách na Slovensku. Ročne poskytuje SR 3 nové štipendiá určené na magisterské štúdium. V akademickom roku 2015/2016 študuje na vysokých školách v SR 21 palestínskych študentov – štipendistov vlády SR, ktorí študujú na prvom a druhom stupni vysokoškolského štúdia. Ročné náklady na ich štúdium sú cca 90 720 eur.

Napriek faktu, že Palestínska autonómna samospráva nie je zaradená medzi programové ani projektové krajiny v Strednodobej stratégii oficiálnej rozvojovej pomoci SR, ZÚ Tel Aviv sa

¹ Palestínske úrady uvádzajú 17 tis. zničených budov (30 tis. čiastočne poškodených). Rekonštrukcia budov sa odhaduje na 7,8 mld. USD. Zničená bola elektrická stanica a až do roku 2015 by mala Gaza fungovať na darovanom elektrickom generátore z Turecka a na zvýšených dodávkach elektriny z Izraela. Obnovu zničenej Gazy si bude vyžadovať infraštruktúra, zdravotníctvo, prístupové cesty k zdrojom pitnej vody. Kalkulácie indikujú pokles HDP v Gaze o 0,4%.

podarilo v roku 2012 iniciovať a v roku 2013 doviest' do realizačnej fázy jeden mikrogrant pre vybudovanie internetovej kapacity Betlehemskej obchodnej a priemyselnej komory. Druhý mikrogrant inicializovaný v lete 2014 s Caritas Jerusalem sa ukázal finančne a logisticky nevyhovujúci. V roku 2015 rokovali krajiny V4 o menšom spoločnom projekte na Západnom brehu.

V nadväznosti na humanitárnu krízu v pásme Gazy SR poskytla finančnú humanitárnu pomoc v celkovej výške 40 000 EUR prostredníctvom organizácie UNRWA.

V súvislosti s „Národným skorým plánom pre obnovu a rekonštrukciu pásma Gazy“ a prípadným potenciálom humanitárnej pomoci Gaze v rokoch 2015-2017 ORPO uvádza, že nie je možné plánovať poskytnutie humanitárnej pomoci dopredu. Rozhodnutie poskytnúť materiálnu alebo finančnú humanitárnu pomoc je prijímané vždy v reálnom čase na základe urgentnej požiadavky danej krajiny alebo medzinárodného spoločenstva.

B. Hlavné odvetvia hospodárstva

Makroekonomické ukazovatele a štruktúra hospodárstva

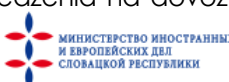
Rast HDP sa zvýšil na 9,8 % roku 2015 v porovnaní s rokom 2014, kedy rast HDP dosiahol len rekordné minimum 2,5 %. Spomalený hospodársky rast v roku 2014 bol podľa Svetovej banky zapríčinený zníženou finančnou podporou od externých donorov, neistotou spôsobenou rozpočtovou krízou a nezmenenými reštrikciami zo strany izraelskej vlády.

Palestínska ekonomika závisí od Izraela v oblasti kontroly pohybu tovarov a pracovných síl. Výrobné kapacity v krajine a prístup k prírodným zdrojom sa výrazne znížili, a tak služby zostávajú jedným z najvýznamnejších sektorov hospodárstva (takmer 83 % HDP).

HDP na obyvateľa na Palestínskych územiach dosiahol v roku 2015 výšku 1 638 USD nezamestnanosť sa pohybuje okolo 25,8 % (marec 2016). Odhad HDP na obyvateľa na rok 2015 je 2 000 USD. Hospodárstvu dominuje poľnohospodárstvo a kamenársky priemysel, najmä spracovanie mramoru.

Jedným z najväčších problémov vlády PA je riešenie stavu ekonomiky a vzťah k donorskej komunite. Tak ako Svetová banka, Ad hoc Liaison Committee aj PA poukazuje, že palestínska ekonomika nemôže rásť v okupačnom režime a z nich vyplývajúcich reštrikcií. Ani podľa PA vlády nie je ekonomika založená na dotáciách zo zahraničia udržateľná. PA poukazuje na logický súvis medzi rozvojom národného hospodárstva, ktorý má byť založený na iniciatíve privátneho sektora a obmedzeniami v pohybe tovarov a služieb.

Na IL strane dochádza k postupnej relaxácii niektorých ekonomických nástrojov. IL zvyšuje počet pracovných povolení pre Palestínčanov (v oboch kategóriách jednodňových povolení a tzv. „over-night“). Celkovo tak legálne môže pracovať v IL 100.000 Palestínčanov zo Západného brehu), znižuje minimálny vek pre žiadateľov o pracovné povolenia, zaviazal sa k revízií finančných tokov do PA, zvýšil kapacitu dodávok stavebného materiálu na PA územia na 350 kamiónov za týždeň (aktuálne prechádza do Gazy denne viac ako 500 kamiónov s rôznym tovarom, pričom kapacita terminálu Kerem Šalom nie je vyčerpaná), bol povolený vyšší pohyb tovarov medzi pásmom Gazy a Západným brehom. Ide o najvyššie čísla od vypuknutia druhej Intifády v roku 2000. Stále sú však v platnosti obmedzenia na dovoz tzv. citlivých tovarov alebo

tovarov dvojitého určenia (vrátane stavebného materiálu), ktoré IL flexibilne upravuje a implementuje.

Makroekonomické údaje

Základné indikátory	2011	2012	2013	2014	2015
HDP (%) rastu	9,0	10,1	5,4	2,5	9,8
HDP per capita v PPS v \$	2 601	2 609	2 800	2 700	1 638
Miera inflácie (HICP %)	2,5	4,1	2,0	2,3	0,88
Miera nezamestnanosti (%)	25,6	24,3	27,5	29,0	25,8(03/2016)
Rozpočtový deficit (% HDP)	1,1	1,2	1,3	2,2	3,2
Vonkajšia zadlženosť (% HDP)	22,5	22,8	24,2	19,4	17,3

Zdroj: OECD, Trading Economics, The Central Bureau of Statistics Palestine (03/2016)

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

A. PODNIKATEĽSKÁ LEGISLATÍVA A DANE

Samostatným prvkom v rozvoji hospodárskych vzťahov PA so svetom je miestny právny systém. Tento je založený na otomanskom, britskom mandátnom a najmä jordánskom práve (Jordánsko okupovalo Západný breh od 1947 do roku 1967), upravovanom izraelskými vojenskými dekrétmi a následne legislatívou samosprávy. Obchodné kruhy si sťažujú na neprehľadnosť a značnú mieru regulácie ekonomiky, ktorá ide v prospech rodinných klanov a korupcie.

Daňová disciplína je v PA veľmi nízka napriek relatívne nízkym sadzbám dane:

- Daň z príjmu fyzických osôb je progresívna v rozmedzí 5-15% (prvých 30 tis. ILS je zdanených 5%, ďalších 30 tis. 10% a zvyšok 15%),
- Daň z príjmu právnických osôb je 15%,
- Daň z pridanej hodnoty (DPH) má výšku 14,5%.

B. ZMLUVNÁ ZÁKLADŇA

ZÚ Tel Aviv neeviduje žiadne platné medzivládne zmluvy ekonomického alebo hospodárskeho charakteru medzi SR a Palestínou. Na obchodné vzťahy s Palestínou sa vzťahujú pravidlá dohodnuté na úrovni EÚ v rámci dočasnej [Asociačnej dohody](#).

V roku 2000 bola podpísaná Dohoda o spolupráci medzi SOPK a Palestínskou obchodnou komorou a v roku 2012 bolo podpísané Memorandum o spolupráci medzi Betlehenskou obchodnou a priemyselnou komorou a Trnavskou regionálnou obchodnou a priemyselnou komorou.

III. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

Ekonomická spolupráca medzi SR a PA takmer absentuje, ako medzi subjektmi privátnej sféry, tak v oblasti rozvojovej pomoci. Prvé štatistiky obchodu s PA sa objavujú až v roku 2011 a významnejšie až od roku 2013. Hlavnou exportnou komoditou zo SR sú automobily (automobily Škoda sú považované často za nemecké a KIA vyrobená na Slovensku ako jednoznačne ázijské vozidlo).

Aktuálne štatistiky EÚ v oblasti obchodu s Palestínou ukazujú na pokračujúci trend nízkeho obratu, rádovo v desiatkach miliónoch EUR. Import do EU v roku 2015 nepresiahol hodnotu 16 mil. EUR a export z EU do PA bol na úrovni 160 mil. EUR (http://madb.europa.eu/madb/statistical_form.htm). Prítom 75% dovozu do EÚ tvoria poľnohospodárske produkty a rezané kvety ([štatistiky](#)). Na druhej strane Európska komisia je najväčším donorom rozvojovej pomoci vo výške cca 500 mil. EUR ročne.

A. ŠTRUKTÚRA ZAHRANIČNÉHO OBCHODU

Ekonomické vzťahy medzi SK a PA sú z dôvodu dovozných reštrikcií, politickej situácie a výraznej miere korupcie minimálne. Ešte v roku 2000 síce podpísali národné obchodné komory dohodu o spolupráci, táto však bola minimálne využitá. Kontakty medzi obchodnými komorami sú minimálne. Priame zahraničné investície majú podľa aktuálnej štatistiky NBS nulovú hodnotu.

Import a export z Palestínskych území je významne ovplyvnený izraelskými kontrolami, pričom export z Gazy (zelenina, ovocie, kvety, nábytok) je napriek relaxácii toku tovarov veľmi malý. Palestínska samospráva je z hľadiska objemu obchodu najmenším partnerom pre EÚ zo stredomorskej oblasti. Obchodu s ročným objemom približne 60 mil. EUR dominuje export z EÚ, pričom dovoz z Palestínskych teritórií v objeme 6 mil. EUR pozostáva najmä z poľnohospodárskych produktov.

Zahraničný obchod SR – Palestína (v 1 EUR)

Roky	2011	2012	2013	2014	2015
Export	750 162	1 286 877	7 489 394	5 463 636	5 463 636
Import	244	928 547	876 970	1 826 382	35 201
Obrat	750 406	2 215 424	8 366 364	7 290 018	5 498 837
Bilancia	749 918	358 330	6 612 424	3 637 254	5 428 435

Zdroj: MZVaEZ SR 03/2016

Dovoz z Palestínskych území na Slovensko bol až do r. 2012 prakticky nulový. V roku 2015 sa podľa triedenia HS2 importovali do SR: 1. Obuv a gamaše, farmaceutické výrobky, prístroje a mechanické zariadenia, jedlé ovocie a orechy.

Vývoz zo SR do Palestíny v roku 2015 nezaznamenal zásadné zmeny v komoditách vývozu oproti roku 2014. Podľa HS2 triedenia sa v roku 2015 najviac exportovali zo SR: vozidlá a dopravné zariadenia (95 %), elektronické zariadenia a cukor a cukrovinky. V roku 2015 dominujú vozidlá a dopravné zariadenia ešte výraznejšie a podieľajú sa na celkovom vývoze až 97%.

Po prvých kontaktoch ZÚ Tel Aviv s asociáciou obchodných a priemyselných komôr v Ramalláhu v roku 2011, zriadení HK Betlehem a v spolupráci s Betlehenskou obchodnou komorou bola v roku 2012 uskutočnená vôbec prvá obchodná prezentácia SR v Betleheme a cesta miestnej obchodnej komory na Slovensko. ZÚ Tel Aviv uskutočnil v priebehu roka 2015 kontakty s agentúrou pre zahraničný obchod a investície PALTRADE a s Betlehenskou obchodnou komorou za účelom zorganizovania prezentačného dňa slovenských podnikateľských subjektov v PA a za účelom preskúmať možnosti spolupráce so slovenskými firmami. V spolupráci PALTRADE a SARIO sa pripravuje v júli 2016 dvojdňová obchodná misia palestínskych podnikateľov na Slovensko.

Obchod s novými palestínskymi partnermi je obmedzený mimo iné aj vízovým režimom s EÚ a minimálnou úrovňou domácich investícií do palestínskej ekonomiky. Podľa aktuálnych štatistík MZVaEZ SR eviduje nasledujúcich exportérov zo SR do PA: Volkswagen, PCA Slovakia a Fona Dental. MZVaEZ SR neeviduje nijakých importérov PA za roky 2013-2015.

MINISTRY OF FOREIGN
AND EUROPEAN AFFAIRS
OF THE SLOVAK REPUBLIC

MINISTÈRE DES AFFAIRES
ÉTRANGÈRES ET EUROPÉENNES
DE LA RÉPUBLIQUE SLOVAQUE

MINISTERIO DE ASUNTOS
EXTERIORES Y EUROPEOS
DE LA REPÚBLICA ESLOVACA

МИНИСТЕРСТВО ИНОСТРАННЫХ
И ЕВРОПЕЙСКИХ ДЕЛ
СЛОВАЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ

وزارة الخارجية
والشؤون الأوروبية
لجمهورية سلوفاكيا

斯洛伐克共和国
外交和欧洲
事务部

IV. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

A. ODBYTOVÉ MOŽNOSTI

Z pohľadu SR majú Palestínske územia pri takmer úplnej absencii výroby vlastných produktov potenciál prakticky akéhokoľvek druhu obchodu. Územie je až na niekoľko výnimiek úplne závislé od dovozu výrobkov zo zahraničia. Negatívnymi faktormi sú najmä administratívne bariéry dovozu a vývozu z Palestínskych teritórií zo strany Izraela a nízka hospodárska vyspelosť. Problémom palestínskeho hospodárstva je chronická korupcia a prepojenie politickej sféry na ekonomiku. V pásme Gazy sa navyše pripája paralelná správa hnutia Hamas, ktorý je na zozname teroristických organizácií (t.j. nie je možné s ním priamo rokovať) a napriek vnútorným protestom zaviedol v roku 2015 „daň solidarity“ na všetky tovary a služby poskytované v pásme Gazy.

Najväčší potenciál pre rozvoj vzájomného obchodu majú nasledujúce sektory/produkty:

- Export zo SR:
 - o papierenský/drevospracujúci priemysel;
 - o energetika;
 - o vodné hospodárstvo;
 - o technológie zamerané na energetickú efektívnosť (napr. okná, izolácie a pod.);
 - o gumárske výrobky, vrátane pneumatík;
 - o výrobky z ocele, železa, medi, hliníka;
 - o rezacie stroje na kameň, drevo, sklo.
- Import do SR:
 - o kameň, najmä mramor;
 - o ovocie, poľnohospodárske výrobky.

Civilná správa IL na Západnom brehu (The Civil Administration - COGAT) sa snaží prispieť k posilneniu a podpore ekonomiky PA, s dôrazom na poľnohospodárstvo a priemyselné odvetvia. Civilná správa rozširuje a priebežne reviduje zoznam ďalších komodít exportu schválený na dovoz.

Položky schválené pre dovoz pod dohľadom:

Skupina A - štyri položky dvojakeho použitia, ktoré sú schválené, za predpokladu, že podstúpia samostatné bezpečnostné hodnotenia, okrem pravidelného dohľadu a kontroly:

- Peroxid vodíka v koncentrácii nad 18 % , pre výrobu nealkoholických nápojov (na dezinfekciu fliaš a obalov).
- Kyselina sírová pre priemyselné použitie.
- Pevná a tekutá močovina na použitie ako poľnohospodárske hnojivo.
- Dusičnan draselný pre použitie ako hnojivo v poľnohospodárstve.

Výrobky schválené pod podmienkou ich preverenia Civilnou správou, nepodliehajúce ďalšej bezpečnostnej previerke:

Skupina B:

- Výpočtová technika (počítačové monitory, klávesnice, tlačiarne a počítačové myši.
- Sústruhy, náhradné diely a iné prídavné zariadenia na sústruhy súvisiace so šperkovým priemyslom, ktorý spĺňajú nasledujúce kritériá: veľkosť do 100 mm, ručne ovládané, do 0,35 HP, jednofázové (230 V) a s menej ako 2000 otáčkami/min.
- Naftalín.
- Uniformy, emblémy a odznaky pre použitie civilistov a palestínskych bezpečnostných síl.

B. PRAKTICKÉ INFORMÁCIE PRE EXPORTÉRA A IMPORTÉRA – KONTAKTY:**Federation of Palestinian Chambers of Commerce, Industry & Agriculture**

Tel.: 00972-2-2344923

Fax: 00972-2-2344914

E-mail: fpccia@palnet.com

www.pal-chambers.org

Bethlehem Chamber of Commerce & Industry

Tel.: 00970-2-2742742

Fax: 00970-2-2764402

E-mail: fayrouz@bethlehem-chamber.org

<http://www.bethlehem-chamber.org>

Hebron Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

Tel.: 00970-2-2228218

Fax: 00970-2-2227490

E-mail: n.info@hebroncci.org

<http://www.hebroncci.org>

Nablus Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

Tel.: 00970-9-2380335

Fax: 00970-9-2377605

E-mail: nablus@palnet.com

<http://www.pal-chambers.org>

Ramallah, Al-Bireh Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

Tel.: 00970-2-2984690/2955052/6043

Fax: 00970-2-2984691.

E-mail: info@ramallahcci.org

<http://www.ramallahcci.org>

PALTRADE

Tel.: 00970-2-2408383/4

Fax: 00970-2-2408370

E-mail: info@paltrade.org

<http://www.paltrade.org>

